

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
& ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ & ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Τ.Α.
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Τ.Α. Α' ΒΑΘΜΟΥ**

**Ενημέρωση για την εφαρμογή του
κανονιστικού πλαισίου αντιμετώπισης του
κορωνοϊού COVID-19, αναφορικά με την
οργάνωση και λειτουργία των δήμων**

**Αριθμός Εγκυκλίου: 40
Α.Π.: 20930/31-03-2020
ΑΔΑ:**

Εισαγωγή

Ως διοίκηση οφείλουμε να παρέχουμε, τις σημαντικές και κρίσιμες αυτές στιγμές που περνούν οι κάτοικοι των δήμων, τις όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικές υπηρεσίες. Η δράση των οργάνων διοίκησης των δήμων οριοθετείται, πλέον της αυτονόητης νομιμότητάς της, από την υγειονομική διάσταση των πολιτικών της, ώστε να αποφευχθεί η μετάδοση του κορωνοϊού COVID-19.

Οι δύο αυτές διαστάσεις στη δράση των οργάνων των δήμων απαιτεί τη γνώση του κανονιστικού πλαισίου που συνεχώς θεσπίζεται και αναμορφώνεται την παρούσα περίοδο, με σκοπό τον περιορισμό της εξάπλωσης του ιού. Στο πλαίσιο αυτό, με την παρούσα εγκύκλιο, παρέχεται αναλυτική παρουσίαση του τρόπου αντιμετώπισης ζητημάτων που ανέκυψαν στη λειτουργία των οργάνων διοίκησης των δήμων, ενώ παρατίθεται επιπλέον Παράρτημα στο οποίο περιλαμβάνεται: α) όλο το, αντίστοιχο, κανονιστικό πλαίσιο (Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου και κοινές Υπουργικές αποφάσεις) και β) οι εκδοθείσες εγκύκλιες οδηγίες για την εφαρμογή του.

ι. Λειτουργία συλλογικών οργάνων

Όπως σας έχουμε ενημερώσει με την υπ' αριθμ. 18318/13.03.2020 ([ΑΔΑ: 9ΛΠΧ46ΜΤΛ6-1ΑΕ](#)) εγκύκλιό μας, με το άρθρο 10 της από 11 Μαρτίου 2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (ΠΝΠ) «*Κατεπείγοντα μέτρα αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών της εμφάνισης του κορωνοϊού Covid-19 και της ανάγκης περιορισμού της διάδοσής τους*» (Α' 55), ρυθμίζονται θέματα σύγκλησης και λήψης αποφάσεων των πάσης φύσεως συλλογικών οργάνων των δήμων, των περιφερειών και των εποπτευόμενων νομικών τους προσώπων κατά το διάστημα λήψης των μέτρων αποφυγής της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, προς συμμόρφωση με τις γενικές οδηγίες υγιεινής.

Την περίοδο αυτή, οι αιρετοί των δήμων οφείλουν στη πλαίσιο της ευελιξίας που τους παρέχει η νομοθεσία να ασκούν τις αρμοδιότητές τους με γνώμονα την κάλυψη και εξυπηρέτηση των αναγκών της τοπικής τους κοινωνίας.

Προς υποβοήθηση του έργου τους και για την επίτευξη του σκοπού αυτού προβλέπεται στην εν λόγω διάταξη ότι κατά το ανωτέρω διάστημα, τα πάσης φύσεως συλλογικά όργανα διοίκησης των δήμων (δημοτικό συμβούλιο, εκτελεστική επιτροπή, οικονομική επιτροπή, επιτροπή ποιότητας ζωής, συμβούλια κοινοτήτων με πληθυσμό άνω των 300 κατοίκων, επιτροπή διαβούλευσης, κ.ά.) μπορούν να συνεδριάζουν, είτε δια περιφοράς, είτε δια τηλεδιάσκεψης. Στην περίπτωση της δια ζώσης σύγκλησης των συλλογικών οργάνων, οι συνεδριάσεις πραγματοποιούνται κεκλεισμένων των θυρών, τηρώντας το νομοθετικό πλαίσιο που καθορίζει τα

μέτρα αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών της εμφάνισης του κορωνοϊού COVID-19 και της ανάγκης περιορισμού της διάδοσής του.

Με την παρούσα εγκύκλιο παρέχονται διευκρινήσεις αναφορικά με τη συνεδρίαση των συλλογικών οργάνων των δήμων είτε δια περιφοράς είτε δια τηλεδιάσκεψης.

α) Συνεδρίαση δια περιφοράς

Η δια περιφοράς συνεδρίαση, ερείδεται στις διατάξεις του άρθρου 67, παρ. 5 του ν. 3852/2010, όπως τροποποιήθηκαν με τις αντίστοιχες του άρθρου 184, παρ.1, του ν. 4635/2019.¹ Όπως σας έχουμε ήδη επισημάνει, με την αρ. 18318/13.03.2020 εγκύκλιό μας, **κατά το διάστημα λήψης των μέτρων αποφυγής και διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, η δια περιφοράς συνεδρίαση μπορεί να λαμβάνει χώρα εκ του νόμου, χωρίς να απαιτείται αιτιολόγησή της.**

Πιο συγκεκριμένα, για τη διεξαγωγή της δια περιφοράς συνεδρίασης απαιτείται η έκδοση πρόσκλησης. Στην πρόσκληση αντί τόπου συνεδρίασης αναγράφεται ότι αυτή θα διεξαχθεί δια περιφοράς και ο τρόπος (μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, τηλεφώνου, κ.ά.) και διαδικασία διεξαγωγής της. Επίσης, στην πρόσκληση περιλαμβάνονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης καθώς και ο χρόνος έναρξης και λήξης της συνεδρίασης. Για την έκδοση και γνωστοποίηση της πρόσκλησης στα μέλη του συλλογικού οργάνου, εφαρμογή έχουν οι ισχύουσες διατάξεις.²

Ο πρόεδρος του συλλογικού οργάνου οφείλει να αποστέλλει έγκαιρα στα μέλη τις εισηγήσεις των θεμάτων καθώς και την πρόταση επί της οποίας τα μέλη καλούνται να ψηφίσουν για κάθε θέμα.³ Τα μέλη εν συνεχεία αποστέλλουν τη ψήφο τους με οποιοδήποτε τρόπο υποδεικνύεται από τον πρόεδρο (π.χ. ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, μήνυμα κινητής τηλεφωνίας, τηλεομοίτυπο, κ.ά.) κατά το διάστημα διεξαγωγής της συνεδρίασης.⁴

Επισημαίνεται ότι η προθεσμία των τριών ημερών (αναφορικά με τη σύγκληση του δημοτικού συμβουλίου, της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής) για την κοινοποίηση της πρόσκλησης μπορεί να συντμηθεί σε περίπτωση κατεπείγουσών περιπτώσεων.⁵

¹ Σύμφωνα με αυτές «εφόσον ανακύπτουν θέματα κατεπείγοντος χαρακτήρα, για τα οποία είναι αναγκαία η άμεση λήψη απόφασης και βάσιμα πιθανολογείται κίνδυνος εκ της αναβολής, είναι δυνατόν, ύστερα από απόφαση του Προέδρου, οι σχετικές διαδικασίες να λαμβάνουν χώρα διά περιφοράς, με τη συμμετοχή τουλάχιστον των δύο τρίτων των μελών δημοτικού συμβουλίου. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται κατά το προηγούμενο εδάφιο, ανακοινώνονται από τον πρόεδρο του συμβουλίου στην πρώτη, μετά τη λήψη της απόφασης, τακτική συνεδρίαση».

² Άρθρα 67, παρ. 4 και 75, παρ. 6 του ν. 3852/2010

³ Επισημαίνεται, ότι και στη συνεδρίαση δια περιφοράς όπως και στη δια ζώσης συνεδρίαση, δεν επιτρέπεται η διατύπωση εναλλακτικών προτάσεων προς ψήφιση εκτός από τις περιπτώσεις που αυτό προβλέπεται ρητά.

⁴ Ο τρόπος αποστολής της ψήφου δέον είναι να αναγράφεται στην πρόσκληση.

⁵ Άρθρα 67, παρ. 5 και 75, παρ. 6 του ν. 3852/2010

Ακολουθώς, εάν έχει ήδη σταλεί πρόσκληση και καταρτιστεί η ημερήσια διάταξη, στη συνεδρίαση δια περιφοράς μπορεί να συζητούνται θέματα εκτός ημερησίας διάταξης, με την προβλεπόμενη διαδικασία.⁶

Ο νομοθέτης θέτει, πλέον με την ΠΙΝΠ της 30^{ης} Μαρτίου 2020 (Α' 75), ως μόνη προϋπόθεση για τη νομιμότητα της συνεδρίασης δια περιφοράς, τη συμμετοχή, έως **την** 31η Μαΐου 2020, του ενός δευτέρου (1/2) των μελών του οικείου συμβουλίου.⁷ Δεν απαιτείται, ωστόσο, η λήψη διακριτής, εκ των προτέρων απόφασης με την οποία τα μέλη θα αποφαινούνται για τη διεξαγωγή ή μη της συνεδρίασης δια περιφοράς, αλλά θεωρείται ότι η συμμετοχή αυτή εξασφαλίζεται αν, έστω και σε ένα θέμα της ημερήσιας διάταξης, ψηφίσουν συνολικά είτε θετικά, είτε αρνητικά, είτε δηλώσουν έστω ότι απέχουν από τη ψηφοφορία (δήλωση παρόν), τουλάχιστον το ½ των μελών.

Σημειώνεται ότι οι αποφάσεις που λαμβάνονται με τον τρόπο αυτό, ανακοινώνονται από τον πρόεδρο του συλλογικού οργάνου στην πρώτη συνεδρίαση, μετά τη λήξη των μέτρων αποφυγής της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19.

Για τη διεξαγωγή της συνεδρίασης τηρείται πρακτικό. Σ' αυτό σημειώνεται οπωσδήποτε η εισήγηση επί του θέματος, τυχόν απόψεις των μελών που έχουν διατυπωθεί εγγράφως (ή αναγραφεί σε ηλεκτρονικό μήνυμα), όπως και κάθε κείμενο που τυχόν θα παραδώσει ο σύμβουλος, καθώς και οι ψήφοι επί της πρότασης. Επομένως, δεν χρειάζεται η υπογραφή αυτών από τους συμμετέχοντες δημοτικούς συμβούλους, αφού η συμμετοχή, η ψήφος ή η, τυχόν, τοποθέτησή τους αποδεικνύονται από το αποστέλλόμενο έγγραφό (ή ηλεκτρονικό μήνυμά) τους.

β) Συνεδρίαση διά τηλεδιάσκεψης

Η συνεδρίαση με τηλεδιάσκεψη μπορεί να λάβει χώρα με κάθε πρόσφορο ηλεκτρονικό μέσο (όπως skype, εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης με δυνατότητα βιντεοκλήσης κ.λπ.), το οποίο καθορίζεται στην πρόσκληση που απευθύνει ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου. Επίσης, μετά την έκδοση και δημοσίευση της υπ' αριθμ. 1822/16.03.2020 εγκυκλίου του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης μπορεί να γίνει με χρήση της τεχνολογίας του [e-presence](http://www.epresence.gov.gr) (www.epresence.gov.gr)

⁶ Άρθρο 67, παρ. 7 του ν. 3852/2010

⁷ Άρθρο τεσσαρακοστό τρίτο: «Κατεπείγουσες ρυθμίσεις για τη λειτουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης» της από 30 Μαρτίου 2020 ΠΙΝΠ (ΦΕΚ 75 Α'): «*Μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και άλλες κατεπείγουσες διατάξεις*». Δεν ισχύουν, επομένως, οι διατάξεις του άρθρου 96, παρ. 2 και 3 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΔΚ, κυρωτ. ν. 3463/2006), καθώς και οι αντίστοιχες του άρθρου 75, παρ. 1 του ν. 3852/ 2010 για την έλλειψη απαρτίας στο δημοτικό συμβούλιο και την οικονομική επιτροπή ή επιτροπή ποιότητας ζωής, αντίστοιχα.

Στην περίπτωση συνεδρίασης με τηλεδιάσκεψη συνεχίζουν να έχουν εφαρμογή οι ισχύουσες διατάξεις που ρυθμίζουν τη σύγκληση, την απαρτία, τον τρόπο λήψης των αποφάσεων και γενικότερα τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων.

ii. Για τις μετακινήσεις των οργάνων άσκησης δημόσιας εξουσίας των δήμων για την άσκηση των καθηκόντων τους

Σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της υπ' αρ. Δ1α/Γ.Π οικ 20036/22.3.2020 Κοινής Υπουργικής Απόφασης «*Επιβολή του μέτρου του προσωρινού περιορισμού της κυκλοφορίας των πολιτών προς αντιμετώπιση του κινδύνου διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19*» (Β' 986) εξαιρούνται από τον προσωρινό περιορισμό της κυκλοφορίας των πολιτών εν όλω στην Επικράτεια για το χρονικό διάστημα από 23 Μαρτίου 2020 έως και 6 Απριλίου 2020 οι δήμαρχοι και οι αντιδήμαρχοι (που ορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 59, παρ. 2 και 7 του ν. 3852/ 2010) όλων των δήμων. Ο δήμαρχος δύναται να επιδεικνύει στα όργανα ελέγχου εφαρμογής των μέτρων (άρθρο πρώτο, παρ. 7 της ανωτέρω Κοινής Υπουργικής Απόφασης) την απόφαση ανακήρυξης του από αρμόδιο πολυμελές πρωτοδικείο (άρθρο 44 του ν. 3852/ 2010) και ο αντιδήμαρχος την απόφαση ορισμού του (άρθρο 59, παρ. 5 του ν. 3852/ 2010).

Από τα περιοριστικά αυτά μέτρα εξαιρούνται, επίσης, οι μετακινήσεις αιρετών οργάνων των δήμων και των κοινοτήτων από και προς την εργασία **τους**, που συνδέεται με την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους (όπως πρόεδρος δημοτικού συμβουλίου, εντεταλμένοι σύμβουλοι, πρόεδροι κοινοτήτων, κ.ά.), και οι οποίες δεν μπορεί να ασκηθούν με άλλο τρόπο (παρ. 2α του άρθρου πρώτου της εν λόγω κοινής Υπουργικής απόφασης).

Για την ορθή εφαρμογή της διάταξης αυτής ο Δήμαρχος⁸ θα πρέπει να χορηγήσει στα εν λόγω όργανα βεβαίωση, η οποία θα περιλαμβάνει υποχρεωτικά τα κάτωθι στοιχεία:

- Στοιχεία ταυτότητας του αιρετού (ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο, ΑΔΤ ή αριθμό διαβατηρίου, αιρετό αξίωμα στο δήμο)
- Τόπος κατοικίας (ταχυδρομική διεύθυνση)
- Τόπος εργασίας: ταχυδρομική διεύθυνση του δημοτικού καταστήματος, όπου παρέχει τις υπηρεσίες του ο αιρετός
- Λόγω του ότι οι αιρετοί δεν είναι υπάλληλοι του δήμου όπου έχουν εκλεγεί το πλαίσιο «Ωράριο εργασίας» εκλαμβάνεται ως ο απαιτούμενος χρόνος για την επιμελή άσκηση των αιρετών τους καθηκόντων και θα συμπληρωθούν ανάλογα τα πεδία:
 - α) ώρα προσέλευσης:..... /ώρα προβλεπόμενης αποχώρησης:.....

⁸ Η το εξουσιοδοτημένο απ' αυτόν όργανο, σύμφωνα με το άρθρο 88 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (κυρωτ. Ν. 3463/ 2006)

β) ώρα προβλεπόμενης αποχώρησης λόγω υπερωριακής απασχόλησης:.....

- Χρονικό διάστημα ισχύος της βεβαίωσης/ Πάγιας Διάρκειας:

Η ως άνω βεβαίωση χορηγείται με πρωτότυπη υπογραφή του Δημάρχου και με στρογγυλή σφραγίδα. Στην ως άνω βεβαίωση θα συμπεριλαμβάνεται και οποιαδήποτε **άλλη απαραίτητη πληροφορία, η οποία σχετίζεται με την άσκηση των καθηκόντων του αιρετού, εξαιτίας των οποίων προκύπτει υποχρέωση για μετακίνηση κατά τη διάρκεια της εργασίας του.**

Το μετακινούμενο αιρετό όργανο οφείλει να φέρει υποχρεωτικά μαζί του την αστυνομική του ταυτότητα ή διαβατήριο, καθώς και τη βεβαίωση κίνησης, σε έντυπη ή σε ηλεκτρονική μορφή.

Προς διευκόλυνση των Δημάρχων επισυνάπτεται, στο Παράρτημα, πρότυπο της βεβαίωσης κίνησης των αιρετών των Δήμων.

iii. Εποπτεία επί των πράξεων των δήμων

Άμεση απόρροια των μέτρων για την αντιμετώπιση των συνεπειών του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, αποτελεί και η αναγκαία προσαρμογή του νομοθετικού πλαισίου που διέπει την άσκηση της κρατικής εποπτείας επί των ΟΤΑ, το ρυθμιστικό πλαίσιο της οποίας δεν αναστέλλεται κατά τη χρονική διάρκεια ισχύος των περιοριστικών αυτών μέτρων.

Πιο συγκεκριμένα:

α) η άσκηση υποχρεωτικού ελέγχου νομιμότητας επί των πράξεων της αυτοδιοίκησης που εμπίπτουν στην παρ. 1 του άρθρου 225 του ν. 3852/ 2010 περαιώνεται εντός αποκλειστικής⁹ προθεσμίας όχι τριάντα (30), αλλά **εξήντα (60) ημερών** από την περιέλευσή τους στην οικεία αποκεντρωμένη διοίκηση.¹⁰

⁹ Η προθεσμία άσκησης του κρατικού ελέγχου νομιμότητας είναι αποκλειστική, κατά πάγια νομοθετική πρόβλεψη

¹⁰ Σύμφωνα με την από την 14 Μαρτίου 2020 ΠΙΝΠ: «Κατεπείγοντα μέτρα αντιμετώπισης της ανάγκης περιορισμού της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19» (Α' 64), άρθρο εικοστό τέταρτο «Κατεπείγουσες ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών», παρ. **7β**, βλ. σχετ. υπ' αριθμ. 18639/16.03.2020 (ΑΔΑ:Ω7ΡΧ46ΜΤΛ6-Σ1Τ) εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών με θέμα: «Ενημέρωση επί των ρυθμίσεων των από 11 Μαρτίου 2020 (Α' 55) και 14 Μαρτίου 2020 (Α' 64) Πράξεων Νομοθετικού Περιεχομένου, αναφορικά με την οργάνωση και λειτουργία των δήμων και των περιφερειών»

Επίσης, αποφάσεις ΟΤΑ α' και β' βαθμού που λαμβάνονται δυνάμει των παρ. 3¹¹ και 5¹² του άρθρου 10 της από 11 Μαρτίου 2020 ΠΝΠ (Α' 55) και των παρ. 2,¹³ 3,¹⁴ 4¹⁵ και 6¹⁶ του

¹¹ Η οποία έχει ως εξής: «3. α. Κατά το διάστημα λήψης των μέτρων της παρ. 1, για προμήθειες υλικού και υπηρεσιών, συναφών με την αντιμετώπιση της κατεπείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης για τη λήψη μέτρων αποφυγής της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, οι Δήμοι και οι Περιφέρειες μπορούν να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, κατά την περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 4412/2016 (Α' 147). β. Η κατά την περ. α' ανάθεση δημοσίων συμβάσεων γίνεται με απόφαση της οικείας Οικονομικής Επιτροπής. Εάν δεν υπάρχει στον προϋπολογισμό πίστωση ή η υπάρχουσα δεν επαρκεί, με την ίδια απόφαση γίνεται δεσμευτική εισήγηση για την αναμόρφωση του προϋπολογισμού, η οποία εγκρίνεται υποχρεωτικά από το οικείο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο, στην πρώτη μετά την ανάθεση συνεδρίασή του. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται αναλογικά και στα νομικά πρόσωπα των ΟΤΑ.»

¹² Η οποία έχει ως εξής: «5. Δαπάνες ΟΤΑ που προκύπτουν από την ακύρωση συνεδριακών εκδηλώσεων λόγω της λήψης έκτακτων μέτρων αποφυγής της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19 θεωρούνται νόμιμες και κανονικές και εκκαθαρίζονται σε βάρος των οικείων προϋπολογισμών.»

¹³ Η οποία έχει ως εξής: «2. Εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται άμεσος κίνδυνος εμφάνισης και διασποράς κορωνοϊού COVID-19, η έλλειψη του οποίου βεβαιώνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, και πάντως για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος της παρούσας, οι συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου που συνάπτουν οι ΟΤΑ α' και β' βαθμού δυνάμει της παρ. 1 του άρθρου 206 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007, Α' 143) και της περ. ιε' της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 3812/2009 (Α' 234), μπορεί να έχουν διάρκεια έως τέσσερις (4) μήνες. Η κατά το προηγούμενο εδάφιο σύναψη των συμβάσεων γίνεται με απόφαση της οικείας Οικονομικής Επιτροπής. Εάν δεν υπάρχει στον προϋπολογισμό πίστωση ή η υπάρχουσα δεν επαρκεί, με την ίδια απόφαση γίνεται δεσμευτική εισήγηση για την αναμόρφωση του προϋπολογισμού, η οποία εγκρίνεται υποχρεωτικά από το οικείο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο, στην πρώτη μετά από την ανάθεση συνεδρίασή του.»

¹⁴ Η οποία έχει ως εξής: «3. Στις περιπτώσεις που μετά από τη λήψη των αδειών του άρθρου 5 της από 11.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, το εναπομείναν προσωπικό των ΟΤΑ α' βαθμού στις υπηρεσίες καθαριότητας εσωτερικών και εξωτερικών χώρων και αποκομιδής και μεταφοράς απορριμμάτων δεν επαρκεί για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία τους, είναι δυνατή η ανάθεση των υπηρεσιών αυτών με απόφαση της οικονομικής επιτροπής σε ιδιώτες με τη διαδικασία της απευθείας διαπραγμάτευσης για χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών και με δυνατότητα ισόχρονης παράτασης, εφόσον διαρκεί η έκτακτη ανάγκη. Η περ. β' της παρ. 3 του άρθρου 10 της από 11.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου εφαρμόζεται αναλόγως.»

¹⁵ Η οποία έχει ως εξής: «4. Για την καταπολέμηση της αφρικανικής πανώλης των χοίρων και την αποτροπή της διασποράς της νόσου, οι δήμοι συμβάλλουν το έργο των κατά τόπους κτηνιατρικών υπηρεσιών με τη διάθεση προσωπικού και μέσων για τις εργασίες της θανάτωσης και υγειονομικής ταφής των χοίρων. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει κατάλληλο προσωπικό στους οικείους δήμους, κατόπιν απόφασης της οικείας οικονομικής επιτροπής είναι δυνατή η ανάθεση δημόσιας σύμβασης σε ιδιώτες με τη διαδικασία της απευθείας διαπραγμάτευσης για χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών με δυνατότητα ισόχρονης παράτασης,

άρθρου εικοστού τέταρτου της από 14 Μαρτίου 2020 ΠΝΠ (Α' 64) εφαρμόζονται αμέσως, κατά παρέκκλιση του άρθρου 225 του ν. 3852/ 2010 (Α' 87).¹⁷

β) η προθεσμία άσκησης της διοικητικής προσφυγής κατά των πράξεων της αυτοδιοίκησης, αναστέλλεται από τις 11 Μαρτίου 2020 για δύο (2) μήνες.¹⁸ Επομένως, η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής ενώπιον του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης¹⁹ και της Ειδικής Επιτροπής²⁰, κατά τις διατάξεις του άρθρου 238 του ν. 3852/2010, η οποία έληξε ή θα λήξει μετά τις 11 Μαρτίου 2020 υπολογίζεται μετά την πάροδο δύο (2) μηνών από την έκδοση ή κοινοποίηση της προσβαλλόμενης απόφασης.

Επομένως, σε περίπτωση που την 15^η Μαρτίου 2020 απόφαση Δημάρχου δημοσιεύθηκε ή αναρτήθηκε στο διαδίκτυο ή κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα ή ο προσφεύγων έλαβε πλήρη γνώση αυτής, η δεκαπενθήμερη (15) προθεσμία άσκησης προσφυγής κατ' αυτής ενώπιον του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, άρχεται από την 15^η Μαΐου 2020. Τυχόν, προσφυγές που κατατέθηκαν μετά την 11^η Μαρτίου 2020 και μέχρι την ισχύ της από 20 Μαρτίου 2020 ΠΝΠ, η αποκλειστική προθεσμία εξέτασής τους άρχεται μετά την πάροδο του ανωτέρω διμήνου. Το αρμόδιο όργανο ενημερώνει σχετικώς τον προσφεύγοντα με σχετικό έγγραφο.

Τέλος, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών η προθεσμία αυτή μπορεί να συντέμνεται ή να παρατείνεται, εφόσον παραμένει άμεσος ο κίνδυνος διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 και πάντως όχι πέραν της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2020.²¹

εφόσον διαρκεί η έκτακτη ανάγκη. Η περ. β' της παρ. 3 του άρθρου 10 της από 11.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου εφαρμόζεται αναλόγως.»

¹⁶ Η οποία έχει ως εξής: «6. Δαπάνες των ΟΤΑ α` και β` βαθμού που προκύπτουν από την ακύρωση πάσης φύσεως εκδηλώσεων λόγω της λήψης έκτακτων μέτρων αποφυγής της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, θεωρούνται νόμιμες και κανονικές και δύνανται να εκκαθαρίζονται σε βάρος των οικείων προϋπολογισμών.»

¹⁷ Η από την 14 Μαρτίου 2020 ΠΝΠ: «Κατεπείγοντα μέτρα αντιμετώπισης της ανάγκης περιορισμού της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19» (Α' 64), άρθρο εικοστό τέταρτο «Κατεπείγουσες ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών», παρ. **7α**

¹⁸ Η από την 20 Μαρτίου 2020 ΠΝΠ: «Κατεπείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεπειών του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, τη στήριξη της κοινωνίας και της επιχειρηματικότητας και τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς και της δημόσιας διοίκησης» (Α' 68), άρθρο τριακοστό όγδοο «Ζητήματα ανθρώπινου δυναμικού δημόσιου τομέα», παρ **5**

¹⁹ Άρθρο 227 του ν. 3852/ 2010, όπως ισχύει

²⁰ Άρθρο 151 του ΚΔΚ

²¹ Η από 20 Μαρτίου 2020 ΠΝΠ: «Κατεπείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεπειών του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, τη στήριξη της κοινωνίας και της επιχειρηματικότητας και τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς και της δημόσιας διοίκησης» (Α' 68), άρθρο τριακοστό όγδοο «Ζητήματα ανθρώπινου δυναμικού δημόσιου τομέα», παρ.**5**

Για περαιτέρω διευκρινίσεις ή πληροφορίες αναφορικά με τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα εγκύκλιο, μπορείτε να απευθύνεστε στην ηλεκτρονική διεύθυνση d.olo@ypes.gr, καθώς και στους:

ΟΝΟΜΑ	ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
Γαλάνης Κώστας	213 136 4348
Γεωργακοπούλου Παρασκευή	213 136 4337
Διαμάντη Μαρία	213 136 4390
Μπουδούρης Γιώργος	213 136 4362
Νάσαινα Δέσποινα	213 136 4378
Ντάβα Ρένια	213 136 4027
Οικονομίδης Δημήτρης	213 136 4313

Την παρούσα εγκύκλιο μπορείτε να την αναζητήσετε και στον ιστότοπο του Υπουργείου Εσωτερικών, στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://www.ypes.gr>

**Ο Γενικός Γραμματέας Εσωτερικών
και Οργάνωσης**

Μιχάλης Ι. Σταυριανουδάκης

Αποδέκτες

1. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
2. Δήμοι της χώρας
3. ΚΕΔΕ
4. ΕΕΤΑΑ

Εσωτερική Διανομή

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Υφυπουργού
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα
Εσωτερικών και Οργάνωσης

Παράρτημα

I. Κανονιστικό πλαίσιο

A. Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου

i. Η από 25 Φεβρουαρίου 2020 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου «[Κατεπείγοντα μέτρα αποφυγής και περιορισμού της διάδοσης κορωνοϊού](#)» (Α' 42):

Άρθρο πρώτο: «Μέτρα πρόληψης, υγειονομικής παρακολούθησης και περιορισμού της διάδοσης της νόσου»

1 Προς τον σκοπό της αποφυγής κινδύνου εμφάνισης ή και διάδοσης κορωνοϊού που ενδέχεται να έχουν σοβαρές επιπτώσεις στη δημόσια υγεία, μπορεί να επιβάλλονται μέτρα πρόληψης, υγειονομικής παρακολούθησης, καθώς και περιορισμού της διάδοσης της νόσου.

2. Τα μέτρα αυτά συνίστανται: **(3)** στην προσωρινή απαγόρευση της λειτουργίας θεάτρων, κινηματογράφων, χώρων αθλητικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, ιδιωτικών επιχειρήσεων, δημόσιων υπηρεσιών και οργανισμών, καθώς και γενικά χώρων συνάθροισης κοινού

ii. Η από 11 Μαρτίου 2020 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου: «[Κατεπείγοντα μέτρα αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών της εμφάνισης του κορωνοϊού COVID-19 και της ανάγκης περιορισμού της διάδοσής του](#)» (Α' 55):

Άρθρο 10: «Κατεπείγουσες διατάξεις για τη λειτουργία Δήμων και Περιφερειών κατά τη διάρκεια της λήψης μέτρων αποφυγής της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19»

1. Κατά το διάστημα λήψης των μέτρων αποφυγής της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, η λήψη των αποφάσεων των πάσης φύσεως συλλογικών οργάνων των ΟΤΑ α' και β' βαθμού και των διοικητικών συμβουλίων των εποπτευόμενων νομικών τους προσώπων μπορεί να λαμβάνει χώρα είτε διά περιφοράς κατά τις προβλέψεις της παρ. 5 του άρθρου 67 και της παρ. 1 του άρθρου 167 του ν. 3852/2010 (Α' 87), είτε διά τηλεδιάσκεψης με κάθε πρόσφορο τηλεπικοινωνιακό μέσο. Στην περίπτωση της δια ζώσης σύγκλησης των συμβουλίων, οι συνεδριάσεις πραγματοποιούνται κεκλεισμένων των θυρών.

2. Κατά το χρονικό διάστημα αναστολής λειτουργίας νομικών προσώπων ή υπηρεσιών των ΟΤΑ, λόγω των μέτρων αποφυγής της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, το προσωπικό τους απασχολείται σε άλλη υπηρεσία του ίδιου νομικού προσώπου με απόφαση του οικείου Προέδρου ή σε άλλη υπηρεσία του οικείου ΟΤΑ ή άλλου νομικού προσώπου αυτών, με απόφαση, κατά περίπτωση, του οικείου δημάρχου ή περιφερειάρχη. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται το ωράριο εργασίας του υπαλλήλου, καθώς και η τυχόν ανάθεση συναφών καθηκόντων άλλου κλάδου για την εξυπηρέτηση των υπηρεσιών. Η διάταξη της παραγράφου αυτής ισχύει αναλόγως και για τους απασχολούμενους με συμβάσεις εργασίας ορισμένου έργου ή συμβάσεις έργου.

3. α. Κατά το διάστημα λήψης των μέτρων της παρ. 1, για προμήθειες υλικού και υπηρεσιών, συναφών με την αντιμετώπιση της κατεπείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης για τη λήψη μέτρων αποφυγής της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, οι Δήμοι και οι Περιφέρειες μπορούν να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, κατά την περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 4412/2016 (Α' 147).

β. Η κατά την περ. α' ανάθεση δημοσίων συμβάσεων γίνεται με απόφαση της οικείας Οικονομικής Επιτροπής. Εάν δεν υπάρχει στον προϋπολογισμό πίστωση ή η υπάρχουσα δεν επαρκεί, με την ίδια απόφαση γίνεται δεσμευτική εισήγηση για την αναμόρφωση του προϋπολογισμού, η οποία εγκρίνεται υποχρεωτικά από το οικείο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο, στην πρώτη μετά την ανάθεση συνεδρίασή του. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται αναλογικά και στα νομικά πρόσωπα των ΟΤΑ.

4. Η προθεσμία της παρ. 2 του άρθρου 51 του ν. 4647/ 2019 (Α' 204) παρατείνεται από τη λήξη της έως τις 30.6.2020.

5. Δαπάνες ΟΤΑ που προκύπτουν από την ακύρωση συνεδριακών εκδηλώσεων λόγω της λήψης έκτακτων μέτρων αποφυγής της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19 θεωρούνται νόμιμες και κανονικές και εκκαθαρίζονται σε βάρος των οικείων προϋπολογισμών.

iii. Η από 14 Μαρτίου 2020 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου: «Κατεπείγοντα μέτρα αντιμετώπισης της ανάγκης περιορισμού της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19» (Α' 64)

Άρθρο εικοστό τέταρτο: «Κατεπείγουσες ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών»

5. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 8 του άρθρου 11 του ν. 4674/2020 (Α' 53) η φράση «εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) μηνών» αντικαθίσταται από τη φράση «εντός αποκλειστικής προθεσμίας έξι (6) μηνών».

7. α. Αποφάσεις ΟΤΑ α' και β' βαθμού που λαμβάνονται δυνάμει των παρ. 3 και 5 του άρθρου 10 της από 11.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου και των παρ. 2, 3, 4 και 6 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αμέσως, κατά παρέκκλιση του άρθρου 225 του ν. 3852/ 2010 (Α' 87).

β. Με την επιφύλαξη των αποφάσεων της περ. α' του παρόντος, για τις αποφάσεις που λαμβάνονται από τα συλλογικά όργανα των ΟΤΑ α' και β' βαθμού κατά τη διάρκεια της λήψης μέτρων κατά της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 και οι οποίες υπάγονται στον υποχρεωτικό έλεγχο νομιμότητας, οι κατά την παρ. 3 του άρθρου 225 του ν. 3852/2010 ειδικές πράξεις εκδίδονται εντός εξήντα (60) ημερών από την περιέλευσή τους στην οικεία αποκεντρωμένη διοίκηση.

iv. Η από 20 Μαρτίου 2020 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου: «Κατεπείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεπειών του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, τη στήριξη της κοινωνίας και της επιχειρηματικότητας και τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς και της δημόσιας διοίκησης» (Α' 68)

Άρθρο τριακοστό όγδοο: «Ζητήματα ανθρώπινου δυναμικού δημόσιου τομέα»

5. Πάσης φύσεως προθεσμίες για υποβολή αιτήματος ή διοικητικής προσφυγής ενώπιον της διοίκησης αναστέλλονται από τις 11.3.2020 για δύο (2) μήνες. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών η προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου μπορεί να συντέμνεται ή να παρατείνεται, εφόσον παραμένει άμεσος ο κίνδυνος διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 και πάντως όχι πέραν της 31ης.12.2020

v. Η από 30 Μαρτίου 2020 ΠΙΝΠ: «Μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και άλλες κατεπείγουσες διατάξεις» (Α' 75).

Άρθρο τεσσαρακοστό τρίτο: «Κατεπείγουσες ρυθμίσεις για τη λειτουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης»

1. Έως τις 31η Μαΐου 2020, η δια περιφοράς σύγκληση των δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων είναι δυνατή με τη συμμετοχή του ενός δευτέρου (1/2) των μελών του οικείου συμβουλίου.

Β. κοινές Υπουργικές αποφάσεις

i. υπ' αριθμ. [Δ1α/ΓΠ.οικ. 17733/12.03.2020](#): «Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας θεάτρων, κινηματογράφων, χώρων καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, κέντρων διασκέδασης, παιδότοπων, δημόσιων και ιδιωτικών γυμναστηρίων, ιδιωτικών σχολών εκμάθησης αθλημάτων, κολυμβητηρίων κλειστών και ανοικτών στο σύνολο της Επικράτειας, για το χρονικό διάστημα από 13.3.2020 έως και 27.3.2020 (Β' 833)

ii. υπ' αριθμ. [Δ1α/ΓΠ.οικ. 18149/13.03.2020](#): «Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας επιμέρους ιδιωτικών επιχειρήσεων, μουσείων, αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων, αθλητικών εγκαταστάσεων, καθώς και γενικά χώρων συνάθροισης κοινού, στο σύνολο της Επικράτειας, για το χρονικό διάστημα από 14.3.2020 έως και 27.3.2020» (Β' 855)

iii. υπ' αριθμ. [Δ1α/ΓΠ.οικ. 20021/21.03.2020](#): «Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας των βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών, νηπιαγωγείων, σχολικών μονάδων, ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, κέντρων ξένων γλωσσών, φροντιστηρίων και πάσης φύσεως εκπαιδευτικών δομών, φορέων και ιδρυμάτων, δημοσίων και ιδιωτικών, κάθε τύπου και βαθμού της χώρας, προσωρινής απαγόρευσης των εκπαιδευτικών εκδρομών εντός και εκτός της χώρας και προσωρινής απαγόρευσης μετακινήσεων και επισκέψεων μαθητών, φοιτητών, σπουδαστών και εκπαιδευτικών, καθώς και προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας ελληνόγλωσσων σχολικών μονάδων και πάσης φύσεως εκπαιδευτικών δομών του εξωτερικού για το χρονικό διάστημα από 21.3.2020 έως και 10.4.2020» (Β' 956)

iv. υπ' αριθμ. [Δ1α/Γ.Π οικ 20036/ 22.3.2020](#): «Επιβολή του μέτρου του προσωρινού περιορισμού της κυκλοφορίας των πολιτών προς αντιμετώπιση του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19» (Β' 986) (βλ. άρθρο πρώτο, παρ. 2^α, 3, για την κατ' εξαίρεση μετακίνηση της παρ. 2 θα πρέπει ο πολίτης να φέρει υποχρεωτικά μαζί του την αστυνομική του ταυτότητα ή διαβατήριο, καθώς και βεβαίωση κίνησης, σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή. Για την περίπτωση (α) της παρ. 2, η βεβαίωση κίνησης είναι πάγια ή διαμορφώνεται με βάση τον τρόπο εργασίας του πολίτη σύμφωνα με τις ισχύουσες έκτακτες ρυθμίσεις και παρέχεται, με προσωπική ευθύνη του υπογράφοντος, από τον εργοδότη ή, σε περίπτωση νομικού προσώπου, από τον νόμιμο εκπρόσωπό του ή, σε περίπτωση ελεύθερου επαγγελματία ή αυτοαπασχολούμενου, από τον ίδιο, περιέχει, δε, το ονοματεπώνυμο, τον τόπο κατοικίας και τον τόπο εργασίας του εργαζόμενου, καθώς και το ωράριο προσέλευσης και αποχώρησής του, λαμβανομένης υπόψη και τυχόν αναγκαίας υπερωριακής απασχόλησης (Βεβαίωση τύπου Α) και 4, για τον χρόνο εφαρμογής της, απαγορεύεται η παραμονή πολιτών σε παιδικές χαρές, χώρους εξωτερικής άθλησης, οργανωμένες μαρίνες, πάρκα και άλση).

Γ. Εκδοθείσες εγκύκλιες οδηγίες

i. υπ' αριθμ. 18318/13.03.2020 (ΑΔΑ: [9ΑΠΧ46ΜΤΛ6-1ΑΕ](#)) εγκύκλιος του Υπουργείου Εσωτερικών, με θέμα: «Σύγκληση συλλογικών οργάνων των δήμων, των περιφερειών και των εποπτευόμενων νομικών τους προσώπων, κατά το διάστημα λήψης των μέτρων αποφυγής και διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19»

ii. υπ' αριθμ. 18639/16.03.2020 (ΑΔΑ: [Ω7ΡΧ46ΜΤΛ6-Σ1Τ](#)) εγκύκλιος του Υπουργείου Εσωτερικών, με θέμα: «Ενημέρωση επί των ρυθμίσεων των από 11 Μαρτίου 2020 (Α' 55) και 14 Μαρτίου 2020 (Α' 64) Πράξεων Νομοθετικού Περιεχομένου, αναφορικά με την οργάνωση και λειτουργία των δήμων και των περιφερειών»

iii. υπ' αριθμ. 1822/16.03.2020 του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με θέμα: «Παροχή διευκρινίσεων και οδηγιών σχετικά με την εφαρμογή της υπηρεσίας τηλεδιάσκεψης [e:Presence.gov.gr](http://e.Presence.gov.gr)»

II. Βεβαίωση κίνησης αιρετών Δήμων

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

, XX Μαρτίου 2020

Νομός

Δήμος

ΘΕΜΑ: Βεβαίωση κίνησης για μετάβαση από και προς την εργασία για τις εργάσιμες ώρες

Κατ' εξουσιοδότηση του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου πρώτου της Κοινής Υπουργικής Απόφασης «Επιβολή του μέτρου του προσωρινού περιορισμού της κυκλοφορίας των πολιτών προς αντιμετώπιση του κινδύνου διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19» (Β' 986), βεβαιώνονται για τους σκοπούς της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 (Μετάβαση από και προς την εργασία για τις εργάσιμες ώρες) του άρθρου πρώτου της ίδιας ως άνω ΚΥΑ τα κάτωθι στοιχεία για τον αιρετό:

- **XXX XXX** του **XXXX**
- ΑΔΤ:
- Αιρετό Αξίωμα:
- Τόπος κατοικίας:
- Τόπος εργασίας:
- Ωράριο εργασίας:
ώρα προσέλευσης:
ώρα προβλεπόμενης αποχώρησης:
- Χρονικό διάστημα ισχύος της βεβαίωσης/ Πάγιας Διάρκειας:

Ο Δήμαρχος